

var paa utkik paa bakken. Det var klart veir, men litt disig ved vandlinjen, stille, vestlig sjø. Det var saa lyst, at man nogenlunde kunde se de andre baatene i konvoen. Den foregaaende aften hadde man hørt skytning, men hadde ikke faat vite, hvad det gjaldt. Vidnet gik frem og tilbake paa broen, hadde netop været paa bagbords side og var kommen midt paa broen, da der fandt sted en voldsom eksplosion om bagbord ved maskin-skottet. Vidnet slutter dette derav, at bagbords baat var gaat. Der kom op en søile av røk og damp, som gik over skorstenen, og vidnet hørte vandet fosse ind i maskinrummet. Vidnet saa folkene strømme ut av ruffen og løp selv hen til styrbords baat, men vandet var da allerede kommet midtskibs, saa det var umulig at faa baaten ut. Vidnet løp saa forover, fulgt av flere andre, og ropte til disse, at de skulde kaste sig overbord. Vidnet stupte saa i vandet, men de andre fulgte ikke eksemplet. Straks efter gik skibet ned med agterenden først. Vidnet svømmet hen til redningsflaaten, hvor ogsaa stuerten kom hen, mens kapteinen sat paa et par luker like i nærheten. Vidnet hverken saa eller hørte noget til den øvrige besætning. Efter henimot 20 minutter blev de tre overleyende optat av en fransk patrolbaat. Vidnet tør ikke si, hvoryidt eksplosionen skyldes mine eller torpedo. Vidnet hadde ingenting set i vandet før eksplosionen.

Oplæst og vedtat.

Kapteineus beretning blev oplæst for vidnet, som paa forespørsel erklærte, at han intet hadde at bemerke til sammes indhold.

Vidnet blev derefter edfæstet.

Bisitterne finder intet at anmerke

Forretningen avsluttet.

Waldemar Eckell (sign.).

E. C. Engebretsen (sign.). Alb. Hansen (sign.).

D/S «St. Sunniva» (M. H. N. D.) av Bergen.

Reg. ton br.: 1140, last: jernmalm, ødelagt 2den juni paa reise fra Santander til Sunderland. Omkommet: 4 mand.

Aar 1917 den 16de juni avholdtes efter berømmelse sjøforklaring paa generalkonsulatet

i London i anledning av, at d/s «St. Sunniva» den 2den s. m. blev sænket av mine eller torpedo.

Forretningen administrerter av generalkonsul W. Eckell og som bisittere fungerte kaptein Karl Torkildsen, senest fører av d/s «Gurth» av Trondhjem, og kaptein A. S. Henriksen, senest fører av d/s «Skarpsno» av Tønsberg.

Kaptein Yngvar Lund av Bergen, fremstod og forklarte, at han var fører av d/s «St. Sunniva» av Bergen, kjendingssignal M. H. N. D., drægtig 1140 tons brutto, 675 tons netto, bygget av staal i Laxevaag i 1912, klasse 1 A 1 i Norsk Veritas, værdi og assurance ubekjendt.

Fartøiet, som tilhørte dampsk. a/s «St. Sunniva», disponenter J. Lund & Co, Bergen, og som hadde en besætning av 14 mand foruten føreren, var paa reise fra Santander til Sunderland med 1730 tons jernkis (værdi og assurance ubekjendt), da det den 2den juni, ca. 2 kvartmil nord av St. Jean de Luz, sank efter en eksplosion, som efter deponentens mening skyldes en mine, og hvorved fire mand av besætningen omkom.

Da fartøiets dagbøker gik tapt, indleverte dep. en skriftlig beretning av følgende indhold:

Journalutdrag efter hukkommelse.

S/S «St. Sunniva» av Bergen, 675 netto reg. ton, avgik fra Santander den 31te mai klokken 4^{1/2} eftermiddag med fuld ladning malm, ca. 1730 tons bestemt for Sunderland Roads for ordre. Man holdt det gaaende langs den spanske kyst indenfor territorialgrænsen.

Omtrent kl. 9^{1/2} eftermiddag, utenfor Galea Pt., sluttet man sig ifølge instruks til en konvoy kommende fra Bilbao.

Man ankom til St. Jean de Luz paafølgende morgen den 1ste juni omtrent klokken 7 formiddag og ankret indenfor Moloen iflg. havnelodsens anvisning. Her blev man liggende til næste dag den 2den juni klokken 4,15 em. da man, efterat ha mottat instruks fra de franske autoriteter, lettet og avgik i konvoy, der ialt bestod av 16 skibe. Man gik med ganske sagte fart i maskinen, da det med saa mange skibe i almindelighet hengaar ca. 1 time før man kommer iorden.

Omtrent klokken 5 eftermiddag, paa omtrent 43 gr. 26' N. br. og 1 gr. 40' længde W. Gr. og ca. 34 meters dybde, fik skibet et frygtelig chock, idet antagelig en forankret mine eksploderte om b. b. lidt agtenfor midtskibs.

Malm og vrakgods slyngedes op i luften og skibet begyndte hurtig at synke med agterenden først og var forsvundet fra overflaten efter ca. 30 sekunders forløp.

1ste maskinist Tarald Tengelsen var paa vagt i maskinen da eksplosionen indtraf og han forklarer at maskinskottet blev sprængt og malm og vand fosset ind.

Paa broen var skibets fører og 2den styrmand Karl Johan Strømmen samt rormanden letmatros Hilmer Martinussen Sagmyr.

Det var stille fint veir med litt N. Westlig dønning.

Livbaatene var svingt ut og i fuld forskriftsmæssig orden og hver mand havde sine livbelter i lugaren.

Der blev imidlertid ingen tid til at tænke paa baatene, alle som kunde sprang overbord og svømmet av alle kræfter fra skibet. Da hele midtskibet var under vand eksploderte kjelen, og vrakgods og vand slyngedes op.

Omtrent samtidig sprængtes forluken av lufttrykket og straks efter forsvandt skibets baug.

Følgende fire mand omkom ved ulykken: 2den maskinist Olav Langrud, Skien.

Stuert Henry Olsen, Haugesund.

Fyrbøter Magnus Gjertin Nilsen, Tveitevaag pr. Bergen.

Matros Paul Paulsen, Tromsø.

Intet, hverken papirer eller tøj fik man redde, enkelte, der laa tilkøis maatte jumpe i underklærne.

De reddede blev optat av en fransk dampfiskebaat og enkelte av en av konvoyens kanonbaate og bragt ind til St. Jean de Luz.

Y. M. Lund (sign.),

fører.

Dep. henholder sig til det i beretningen anførte og tilføier, at man paa veien ind til St. Jean de Luz passerte flere miner, som laa i vandflaten. Disse miner blev skudt i luften, hvad der foraarsaget svære eksplosioner, skjönt minerne ikke var store at se til. Ved av-

gangen fra St. Jean laa skibet omtrent 15' 1" forut og 15' 2" agter. Eksplosionen skedde om bagbord lidt agtenfor midtskibs. Dep. mener, at det ikke kan ha været en torpedo, da de hadde flere store dampskibe om bagbord.

Oplæst og vedtat, hvorefter dep. fra-
traadte.

Vidnerne fremstod, nemlig:

1) 2den styrmand Carl Johan Strømmen, 32 aar, av Haugesund.

2) Matros John Aas, 22 aar, av Drammen.

3) Letmatros Helmer Martiniussen, 18 aar, av Trondhjem.

Edens betydning blev foreholdt vidnerne, som derefter fra-
traadte, undtagen

1ste vidne, 2den styrmand Strømmen, som forklarte, at han ved leiligheden hadde vagt og befandt sig paa broen sammen med kapteinen og rormanden. Man hadde passert moloen kanske en halv time tidligere og gik med ganske sagte fart, idet man ventet paa, at konvojen skulde ordne sig. Man hadde arbeidet paa dækket til ca. 4,40, hvorefter vidnet var gaat paa broen. Vidnet tænkte netop paa at gaa ned igjen for at vaske sig, da der ca. 5,15 skedde en voldsom eksplosion om bagbord i forkant av nr. 3 luke. Der stod op en søile av røk, kis, luker etc. Vidnet hoppet ned paa nr. 2 luke, fulgt av kapteinen og rormanden. Vidnet sprang forover og ropte til matroserne, at de skulde hoppe overbord. Midtskibet var da kommet under vand. Alle sprang overbord. Alle kunde svømme undtagen matros Paul Paulsen og fyrbøter Magnus Nilsen, hvilken sidste hadde vagt. Maskinisten, som blev tilbake i Bayonne for at ta hyre, fortalte, at han hadde set 2den maskinist Langrud (som hadde frivagt) i vandet et stykke borte, men at Langrud etterpaa forsvandt. Stuert saa man ikke noget til. Man var antagelig 20 minutter i vandet før man blev optat. Der var redningsflaate ombord, og den blev tat ind til St. Jean de Luz.

Vidnet tror nærmest, at eksplosionen skyldes en forankret mine, da vidnet ikke kan tro, at en U-baat vilde ha valgt at sænke en av de mindste baater i konvojen. Desuten hadde de et stort portugisisk dampskib om bagbord, lidt forenom. En flytende mine vilde

man ha set, da det var ganske fint veir, blot med litt dønning. Der var ingen utkik paa bakken. Vidnet hadde ikke set nogen mistenkkelige personer ombord i Santander.

Oplæst og vedtat, hvorefter vidnet fra-
traadte.

2det vidne, matros Aas, fremstod og for-
klarte sig i fuld overensstemmelse med fore-
gaaende vidne.

3dje vidne, letmatros Martiniussen, frem-
stod og forklarte sig i fuld overensstemmelse
med de foregaaende vidner.

Samtlige vidner fremstod, og kapteinens
beretning blev oplæst for dem. De erklærte
paa forespørsel, at de intet hadde at bemerke
ved sammes indhold.

Vidnerne, som ikke hadde paahørt hin-
andens forklaringer, blev derefter edfæstet.

Bisidderne finder intet at anmerke.

Forretningen avsluttet.

Waldemar Eckell (sign.).

Karl Torkildsen (sign.).

Albert Severin Henriksen (sign.).

D/S „Sørland“ (M. B. V. T.) av Haugesund.

Reg. ton br. 2472, ballast, ødelagt 30te mai paa
reise fra St. Nazaire til Baltimore. Omkommet: ingen.

Aar 1917 den 5te juli avholdtes sjøfor-
klaring paa generalkonsulatet i New York i
anledning av at dampskib «Sørland» av Hauge-
sund den 30te mai 1917 paa reise fra St.
Nazaire til Baltimore blev sænket av en
undervandsbaat.

Retten administrertes av vicekonsul N.
Aall og som bisidderne ungerte fhv. kaptein
H. Doxrud og kaptein Henrik Danielsen, fører
av S/S «Honduras».

Kaptein Helmik Johan Ellingsen fra
Haugesund fremstod og forklarte at maskin-
journalen var gaat tapt. Derimot var dæks-
journalen reddet og forevistes likesom utdrag
av samme fremlagdes. Dette gjennemgikkes
og viste sig at stemme med journalen.

*Utdrag av D/S «Sørland's» dagbok i anledning
skibets sænkning av tysk undervandsbaat den
30te mai 1917 paa reise fra St. Nazaire
til Baltimore.*

Mandag 28de mai beliggende i St. Na-
zaire. Vinden frisk N. W. lig, klar luft.

Kl. 6,45 avgik med lods ombord. Kl. 7
ankredes paa St. Nazaire red for St. B. anker
45 favne kjetting i vandet. Kl. 8 emd. hev
op og styrte ut ifølge med en amerikansk og
en engelsk damper. Kl. 9 gik lodsens fra
borde utenfor baren. Kl. 9,30 La Banck i
N. t. O. $\frac{1}{2}$ O. 4 kv. av og styrte senere
V. t. N. $\frac{1}{2}$ N. til kl. 12 md. 29de mai, da
man forandret kursen til West, hvilket styrtes
til kl. litt over 7 $\frac{1}{2}$ fmd. 30te mai.

Kl. litt over 7 $\frac{1}{2}$ fmd. 30te mai obser-
vertes en u-baat at komme styrende efter os
med stor fart paa B. B. laaring. Da den var
ca. 2' av avfyrt den et skarpt skud som
slog ned ca. 1 kabellængde agtenom skibet.
Maskinen stoppedes nu øieblikkelig, skibet
holdtes op mot vinden og der gaves 3 støt i
fløyten for at tilkjendegi at skibet var stoppet
samtidig som alle mand blev beordret paa dæk
og til livbaatene, da skytningen fortsatte blev
livbaatene beordret sat paa vandet og alle
mand at gaa i disse hurtigst mulig. Skyt-
ningen der fortsatte hele tiden mens dette
stod paa og hvorunder flere skud faldt ned
like ved skibet ophørte først da man i baatene
var kommet ca. 1 kabellængde agtenom skibet.
U-baaten gik nu først op under skibet og
kom etterpaa til livbaatene hvor den beordret
kapt. i baat at komme langs siden, og alle
maskinfolk at komme fra livbaaten og ombord
i u-baaten. Denne førte intet flag eller merke
der kunde sees fra livbaaten, men der taltes
tysk ombord i den. Efter at «Sørland's»
maskinfolk var kommet ombord i u-baaten
kom en officer og 2 mand i livbaaten med-
tagende nogen bomber, hvorefter livbaaten
slæptes tilbake til «Sørland». Officeren med
sine folk gik ombord likesom «Sørland's» fører,
stuert og anden styrmand. De sidste for at
medta nogen fornødenheter til livbaaten. Mens
dette stod paa plaserte tyskerne bomberne
vistnok to om St. B. en om B. B. og en i
kullboksen. Efterat dette var gjort tok de
med sig i baaten skibets kronometer, en skrive-
maskin og en kasse whisky, cigarer og endel
cigaretter tilhørende skibets fører samt en
sæk fuld hvis indhold vistnok var hentet fra
tømmermands verksted og maskinen. Indhol-
det i sin helhet kunde ikke sees, men «Sør-
land's» folk sier at de saa at nogen av tøm-
mermands bor stak ut av sækken, efter at